

Kommunrevisionen, Falu kommun

Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Omvårdnadsnämnden

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium

2014-06-11

Granskning av hantering och ansökning av statliga ersättningar inom flyktingmottagandet.

Vi har av Falu kommuns revisorer fått i uppdrag att granska hantering och ansökning av statsbidrag inom flyktingmottagandet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2014.

Det kommunala flyktingmottagandet baseras på överenskommelse med Länsstyrelsen och Migrationsverket och finansieras till del av statsbidrag. Det finns ett omfattande regelverk kring statsbidragen, ett regelverk som förändras kontinuerligt, vilket ställer stora krav på kommunen.

För kommunens del handlar schablonersättningar och återsökningar om stora summor varför säkra, ändamålsenliga rutiner är av stor vikt. För år 2013 så var de totala intäkterna i Falun 31,2 mkr varav 19,8 mkr var återsökningsbara statsbidrag.

Organisatoriskt finns den största verksamheten och arbetet med integration inom Arbetsmarknads- och integrationskontoret, AIK. Det är här rutiner för fördelning av schablonbidragen m.m. görs. De olika förvaltningarna har sedan sitt eget ansvar.

Det finns ingen samlad bild för hela kommunen och det finns heller ingen som har det samlade ansvaret på förvaltningsnivå. Vår bedömning är att kommunen har mycket att vinna på att få ett samlat ansvar och en samlad kompetens inom kommunen.

Sammanfattningsvis, utifrån granskningens syfte, är det vår bedömning att Falu kommun inte återsöker alla statsbidrag som man har möjlighet till. Det finns flera verksamheter inom Omvårdnadsnämndens och Socialnämndens ansvar där ingen återsökning görs idag och där inte heller återsökning har gjorts tidigare. Vi bedömer detta som allvarligt.

Vi har i denna granskning inte bedömt i detalj hur stora belopp det handlar om. Beloppen kan dock vara *betydande*.

För äldreomsorgen finns möjligheter att återsöka statsbidrag för vissa kostnader, detsamma gäller för bostadsanpassningsbidraget där ingen återsökning sker idag.

Inom LSS-verksamheten sker inte heller återsökningar idag och även här finns vissa kostnader som går att återsöka.

Sammanfattningsvis pekar vi på följande utvecklingsområden:

- Omvårdnadsnämnden och Socialnämnden rekommenderas att snarast utarbeta rutiner för hanteringen av de återsökningbara statsbidragen inom respektive verksamhet.
- Vår uppfattning är att det är angeläget för Falu kommun att ha en samlad kompetens och rutiner kring statsbidragen inom flyktingmottagandet, då det handlar om omfattande belopp. Det är ett område där kontinuerligt regeländringar sker varför det är av vikt att kommunen upprätthåller en hög kompetens och aktualitet i frågorna.
- I nämndernas interna kontrollarbete bör statliga ersättningar för flyktingmottagandet inkluderas.

Revisorerna önskar vidare en återkoppling från Omvårdnadsnämnden och Socialnämnden när återsökning av statsbidrag skett.

För Falu kommuns revisorer

Leif Bergh
Ordförande

Lars Lundh
Vice ordförande

Falu kommun

Granskning av hantering och
ansökning av statliga ersättningar inom
flyktingmottagandet
Revisionsrapport

Offentlig sektor
KPMG AB
2014-06-10
Antal sidor: 13

Innehåll

1.	Sammanfattning och revisionell bedömning	1
2.	Inledning	2
2.1	Syfte	2
2.2	Avgränsning	2
2.3	Revisionskriterier	2
2.4	Ansvarig nämnd	3
2.5	Metod	3
2.6	Projektorganisation	3
2.7	Bakgrund – statliga ersättningar	3
2.7.1	Lagstiftning	3
2.7.2	Ersättningar	4
3.	Resultat av granskningen	5
3.1	Organisation och ansvar	5
3.2	Arbetsmarknads- och integrationskontoret, AIK	7
3.2.1	Rutiner för hantering av grund- och schablonersättning	7
3.2.2	Rutiner för hantering av återsökningsbara kostnader	9
3.3	Socialförvaltningen	10
3.4	Skolförvaltningen	12
3.5	Omvårdnadsförvaltningen	13

1. Sammanfattning och revisionell bedömning

Vi har av Falu kommuns revisorer fått i uppdrag att granska hantering och ansökning av statsbidrag inom flyktingmottagandet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2014.

Det kommunala flyktingmottagandet baseras på överenskommelse med Länsstyrelsen och Migrationsverket och finansieras till del av statsbidrag. Det finns ett omfattande regelverk kring statsbidragen, ett regelverk som förändras kontinuerligt, vilket ställer stora krav på kommunen.

För kommunens del handlar schablonersättningar och återsökningar om stora summor varför säkra, ändamålsenliga rutiner är av stor vikt. För år 2013 så var de totala intäkterna i Falun 31,2 mkr varav 19,8 mkr var återsökningbara statsbidrag.

Organisatoriskt finns den största verksamheten och arbetet med integration inom Arbetsmarknads- och integrationskontoret, AIK. Det är här rutiner för fördelning av schablonbidragen m.m. görs. De olika förvaltningarna har sedan sitt eget ansvar.

Det finns ingen samlad bild för hela kommunen och det finns heller ingen som har det samlade ansvaret på förvaltningsnivå. Vår bedömning är att kommunen har mycket att vinna på att få ett samlat ansvar och en samlad kompetens inom kommunen.

Sammanfattningsvis, utifrån granskningens syfte, är det vår bedömning att Falu kommun inte återsöker alla statsbidrag som man har möjlighet till. Det finns flera verksamheter inom Omvårdnadsnämndens och Socialnämndens ansvar där ingen återsökning görs idag och där inte heller återsökning har gjorts tidigare. Vi bedömer detta som allvarligt.

Vi har i denna granskning inte bedömt i detalj hur stora belopp det handlar om. Beloppen kan dock vara *betydande*.

För äldreomsorgen finns möjligheter att återsöka statsbidrag för vissa kostnader, detsamma gäller för bostadsanpassningsbidraget där ingen återsökning sker idag.

Inom LSS-verksamheten sker inte heller återsökningar idag och även här finns vissa kostnader som går att återsöka.

Sammanfattningsvis pekar vi på följande utvecklingsområden:

- Omvårdnadsnämnden och Socialnämnden rekommenderas att snarast utarbeta rutiner för hanteringen av de återsökningbara statsbidragen inom respektive verksamhet.
- Vår uppfattning är att det är angeläget för Falu kommun att ha en samlad kompetens och rutiner kring statsbidragen inom flyktingmottagandet, då det handlar om omfattande belopp. Det är ett område där kontinuerligt regeländringar sker varför det är av vikt att kommunen upprätthåller en hög kompetens och aktualitet i frågorna.
- I nämndernas interna kontrollarbete bör statliga ersättningar för flyktingmottagandet inkluderas.

2. Inledning

Vi har av Falu kommuns revisorer fått i uppdrag att granska hantering och ansökning av statsbidrag inom flyktingmottagandet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2014.

Det kommunala flyktingmottagandet baseras på överenskommelse med Länsstyrelsen och Migrationsverket och finansieras till del av statsbidrag. Falu kommun har en tillsvidareöverenskommelse med Länsstyrelsen i Dalarna om att ta emot 120 flyktingar per år, vuxna och barn, och ett antal av dessa är s.k. ensamkommande barn. Det finns ett omfattande regelverk kring statsbidragen, ett regelverk som förändras kontinuerligt, vilket ställer stora krav på kommunen.

Kommuner har rätt till ersättningar för vissa kostnader för flyktingmottagandet. Några ersättningar betalas ut per automatik till kommunen baserat på avtal men många ersättningar kräver att kommunen ansöker specifikt.

De förtroendevalda revisorerna har i sin riskbedömning funnit att det är angeläget att det finns ändamålsenliga system och rutiner för kontroll av att statliga ersättningar inkommer och återsöks. Brister i rutiner kan medföra en ekonomisk förlust för kommunen.

2.1 Syfte

Granskningen har syftat till att undersöka om kommunen har tillförlitliga rutiner angående hanteringen av statliga medel från Migrationsverket samt om kommunen ansöker och erhåller de medel man har rätt till.

Vi har därför granskat:

- Hur säkerställer ansvariga nämnder att kommunen får del av de statliga ersättningar som man har rätt till?
- Finns ändamålsenliga rutiner för kontroll av de statliga ersättningar kommunen erhåller?
- Finns ändamålsenliga rutiner för ansökning av återsökningsbara ersättningar?
- Finns tydlig ansvarsfördelning mellan olika förvaltningar angående uppföljning och återsökning.
- Omfattas statliga ersättningar inom flyktingmottagandet av nämndernas interna kontroll?

2.2 Avgränsning

Granskningen har omfattat nämndernas arbete med statliga ersättningar inom flyktingmottagandet.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Aktuell lagstiftning och förordningar inom flyktingmottagandet.
- Migrationsverkets allmänna råd.
- Kommunens riktlinjer och rutiner.

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen har avsett kommunstyrelsen och de nämnder som är involverade i flyktingmottagandet i Falu kommun.

2.5 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument.
- Intervjuer med berörda tjänstemän:
 - Integrationssamordnare, arbetsmarknads- och integrationskontoret, AIK.
 - Controller/administrativ chef AIK.
 - Enhetschef, boende ensamkommande barn.
 - Controller socialförvaltningen.
 - Administratör socialförvaltningen.
 - Omvårdnadschef, omvårdnadsförvaltningen.
 - Förvaltningsekonom, skolkontoret.

2.6 Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Lena Forssell certifierad kommunal yrkesrevisor och Bengt Hansson, konsult, under ledning av Magnus Larsson, kundansvarig i Falu kommun.

2.7 Bakgrund – statliga ersättningar

2.7.1 Lagstiftning

Det finns många lagstiftningar och statliga förordningar som styr flyktingmottagandet och statliga ersättningar. Vi nämner några av de väsentligaste här:

- Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.
- Lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m fl.
- Förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.
- Förordning (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare.
- Förordning (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande.
- Förordning (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m fl.
- Förordning (2010:1030) sfi.

Därutöver finns en rad andra förordningar som kommunen kan söka utifrån.

Kommunen kan också i viss mån enligt förordningarna söka ersättning för andra målgrupper som t.ex. personer som sökt uppehållstillstånd av andra skäl än asyl eller beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd av medicinska skäl eller i egenskap av bevisperson i rättegång.

Den 1 dec 2010 trädde den nya reformen för att påskynda nyanlända invandrarers etablering i arbets- och samhällslivet i kraft, Lag om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, även kallad etableringsreformen. Reformen innebär bland annat att staten tar ett större ansvar för nyanländas etablering, ett ansvar som tidigare låg på kommunerna. Arbetsförmedlingen har ett samordnande ansvar för etableringsinsatserna. Arbetsförmedlingen ska tillsammans med den nyanlände upprätta en etableringsplan med insatser för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering. I etableringsplanen ska det minst ingå sfi, samhällsorientering och arbetsförberedande insatser. En statlig ekonomisk ersättning till den nyanlände som villkoras med ett aktivt deltagande i aktiviteter, och som är lika över hela landet, har införts.

Det är många myndigheter som tillsammans med kommunen har ett ansvar för integrationen. Kommunerna har fortfarande ett stort ansvar enligt nedan:

- Mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning.
- Undervisning i sfi och annan vuxenutbildning.
- Samhällsorientering.
- Försörjningsstöd vid vissa situationer.
- Skola, förskoleverksamhet, barnomsorg och andra insatser för barn och ungdomar.
- Insatser inom det sociala området.
- Se till att övrig kommunal verksamhet och service vid behov kommer nyanlända till del, såsom t ex äldreomsorg.

Kommuner som har en överenskommelse om flyktingmottagande får en grundersättning från staten. De får också ett statsbidrag för varje nyanländ som tas emot i kommunen (schablonersättning) som ska täcka kostnaderna för bl.a. sfi, samhällsorientering, tolkar och särskilda introduktionsinsatser inom skolan och förskolan.

Övriga myndigheter som har ett ansvar för integration är Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Länsstyrelsen, Landstinget och Migrationsverket.

2.7.2 Ersättningar

Kommunerna har rätt till ersättning för vissa kostnader för nyanlända, asylsökande och tillståndssökande personer. Vissa av de statliga ersättningarna betalas ut utan ansökan och en del behöver kommunen ansöka om hos Migrationsverket.

Ersättningar som kommunerna erhåller utan ansökan är:

- Grundersättning
- Schablonersättning.
- Schablonersättning för ensamkommande barn med uppehållstillstånd.

- Stödinsatser för asylsökande barn.
- Initiala kostnader för ekonomiskt bistånd.
- Prestationsbaserad ersättning för anvisade nyanlända.
- Ersättning för vissa kostnader vid mottagande av ensamkommande barn

Ersättningar som kommunerna kan ansöka om:

- Särskilda kostnader, försörjning och omsorg.
- Stöd och service, hälso- och sjukvård.
- Placeringskostnader för barn utan vårdnadshavare/ensamkommande barn med uppehållstillstånd.
- Extraordinära kostnader och vissa särskilda kostnader.
- Extra ersättning för flyktingars etablering på arbetsmarknaden.
- Sfi-bonus.
- Utrednings- och placeringskostnader för asylsökande ensamkommande barn.
- Kostnader för asylsökande skolbarn.
- Ersättningar för god man.

Andra myndigheter som kommunen kan ansöka om bidrag till är Skolverket, Smittskydds-institutet och Länsstyrelserna.

3. Resultat av granskningen

3.1 Organisation och ansvar

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för integrationen i kommunen. Inom kommunstyrelseförvaltningen finns arbetsmarknads- och integrationskontoret, AIK.

Arbetsmarknads- och integrationskontoret, AIK, har ansvar för fyra olika politik- och verksamhetsområden som alla syftar till att, tillsammans med övriga förvaltningar och kontor, utveckla individers möjlighet till egen försörjning och full delaktighet i samhället.

Ett verksamhetsområde är integration vars ansvar är att arbeta med flyktingmottagning enligt de avtal som tecknats med Migrationsverket. Enheten ska också arbeta med integrationsfrämjande aktiviteter enligt *”Integrationspolitiskt program för Falu kommun och delområde likabehandling i folkhälsoprogrammet”*.

Övriga nämnder är i större eller mindre omfattning berörda av integrationen.

Ansvaret för mottagande av ersättningar som kommunen erhåller utan ansökan är AIK. Övriga förvaltningar som har möjlighet att återsöka ersättningar har ansvar för detta.

Nedanstående verksamheter kan ha kostnader som kan återsökas:

AIK:

- Ensamkommande barn- och ungdomar.
- Överförmyndare.
- Initiala kostnader för mottagning av kvotflyktingar.

Socialförvaltningen:

- Barn- och familjesektionen.
- Vuxensektionen.
- LSS-sektionen.

Omvårdnad:

- Äldreomsorg.
- Hemsjukvård och rehabilitering.

Barn- och utbildning:

- För- och grundskola.
- Gymnasieskola.
- Vuxenutbildning.

Vi har i denna granskning tittat närmare på de intäkter som kommit in år 2013. Totalt i intäkter redovisas ca 31,2 mkr. Av detta utgör 11,4 mkr schablonersättningar och 19,8 mkr återsökningsbara statsbidrag.

Budget för nästkommande år, intäkter, bygger på det antal inskrivna som finns innevarande år samt prognos för antal nyanlända. För år 2013 erhöles mer i statsbidrag än prognostiserats.

I de olika nämndernas interna kontrollarbete ingår idag ej återsökning av statliga ersättningar.

Våra kommentarer:

Det finns ingen helhetsbild över ekonomin kring flyktingmottagandet i Falu kommun. De olika förvaltningarna och nämnderna har eget ansvar för sin verksamhet och återsökningar av statsbidrag. AIK har ett samlat ansvar kring schablonersättningar och AIK är också den förvaltningen där kompetensen kring flyktingmottagande finns. Vi bedömer att det skulle vara positivt för Falun att ha en gemensam samlad kompetens vad avser återsökning av statsbidrag. Själva arbetet kan med fördel göras på respektive förvaltning men en gemensam kompetens med kunskap om regelverket för dessa statsbidrag, som ständigt förändras, skulle vara av godo.

I nämndernas interna kontrollarbete bör statliga ersättningar för flyktingmottagandet inkluderas.

3.2 Arbetsmarknads- och integrationskontoret, AIK

AIK handlägger som nämnts innan både ersättningar som kommer till kommunen utan ansökan samt ersättningar som ska återsökas. Integrationssamordnare har det övergripande ansvaret inom AIK vad avser integration och ekonomin kring detta innefattande schablonersättningar och återsökningsbara statsbidrag. Integrationssamordnare har ansvaret för att AIK är uppdaterat om regelverket från bl.a. Migrationsverket. Controller är ansvarig för de ekonomiska rutinerna för kontoret samt för fördelning av schablonersättningen till övriga förvaltningar.

För 2013 återsökte AIK medel med 9,2 mkr.

3.2.1 Rutiner för hantering av grund- och schablonersättning

Vissa statliga ersättningar betalas ut till kommunerna av Migrationsverket utan ansökan. De ersättningar som betalas ut gäller nyanlända personer, både vuxna och barn.

Kommuner som har en överenskommelse med Länsstyrelsen om mottagande ersätts med en **grundersättning**. Ersättningen motsvarar fem prisbasbelopp. Grundersättningen för 2014 är 222 000 kr. Utbetalningen sker i början av året.

Kommunen erhåller **schablonersättning** för varje individ som omfattas av ersättningsförordningen. För 2014 är ersättningen 82 900 kr för barn och vuxna upp till 64 år och 51 900 kr för vuxna över 65 år. Schablonersättningen varar i 24 månader och betalas ut var tredje månad.

Fr.o.m. 2014 betalar Migrationsverket ut en ersättning för anvisade nyanlända med 15 000 per anvisad nyanländ.

Migrationsverket betalar också ut en **prestationsbaserad ersättning** i tre olika nivåer för högt mottagande till de 145 kommuner i landet som tar emot flest personer i förhållande till befolkningen. 2014 är första året som ersättningen betalas ut och Falun erhåller ej denna ersättning.

Den kommun som tar emot nyanlända personer får ersättning för **initiala kostnader för ekonomiskt bistånd** som kan uppstå innan den första etableringsersättningen betalas ut till personen, det s.k. glappet. Ersättningen varierar beroende på ålder och tidigare bosättning.

En kommun som tecknat överenskommelse med Migrationsverket om att ha boendeplatser för **ensamkommande barn och ungdomar** som fått uppehållstillstånd och för asylsökande får ersättning för detta med en årlig ersättning på 500 000 kr. Dessutom får kommunen ersättning med 1 600 kr per dygn och överkommen boendeplats samt 300 kr per belagd plats.

Alla medel kommer in på ett balanskonto som controller/administrativ chef har ansvar för. Medel på balanskontot fördelas varje månad enligt överenskommelse. Denna modell är beslutad av kommundirektör. De ekonomiska villkoren i överenskommelserna har diskuterats mycket mellan förvaltningarna och man har varit eniga om fördelningsmodellen. Överenskommelserna revideras varje år.

Överenskommelse skrivs med, socialförvaltningen, skolförvaltningen (förskola, grundskola), skolförvaltningen (gymnasieskola) samt med Komvux inom skolförvaltningen. Överenskommelserna skrivs under av socialchef och skolchef samt av kontorschef från AIK.

Överenskommelserna reglerar ansvarsfördelning, åtaganden och omfattning samt ekonomiska villkor. Fördelningen av schablonbeloppen bygger på en överenskommen procentsats mellan verksamheterna. Den individbaserade schablonersättningen ökar något varje år och med en procentuell fördelning säkerställs det även en ökning till verksamheterna.

En kopia av underlag med personer som kommunen erhåller schablonersättning för skickas till utförande verksamhet varje månad vilket underlättar förvaltningarnas att kontroll.

Controller/administrativ chef på AIK har en upparbetad fördelningsmodell byggd i excel. Den individbaserade schablonersättningen betalas ut av Migrationsverket var tredje månad men fördelas till förvaltningarna från AIK månadsvis enligt de överenskommelser som gjorts.

I fördelningsmallen finns inlagt antal personer som kommer till kommunen samt den ersättning de genererar. Kvartalsersättningen ackumuleras för varje månad och det blir tydligt hur mycket medel som inkommer till kommunen i form av grund- och schablonersättning.

AIK stämmer av med Migrationsverket att varje ny mottagen individ är kommunplacerad och folkbokförd i Falun i syfte att säkerställa att man får ersättning för personen. Migrationsverkets utbetalningar utgår från folkbokföringen, vilket innebär att så länge personen är bosatt i Falun så utgår ersättning enligt schablon. AIK stämmer av insatta medel mot Migrationsverkets listor.

Det finns en kolumn för planerad ersättning på årsbasis som också utgör budgetunderlag och en tabell för faktiskt utfall. För 2013 planerades/antogs att den totala ersättningen för året skulle bli 7 328 887 kr men den verkliga ersättningen blev 11 370 380 kr. Det blev med andra ord en positiv avvikelse med ca 4 mkr. Dessa medel fördelas som sagt till förvaltningarna som procentuellt får mer intäkter men som också har ökade kostnader p.g.a. fler mottagna än prognostiserat.

Fördelning av 2013 års schablon- och grundersättning:

Förvaltning	Ersättning tkr
Socialförvaltningen	2 292
Komvux, SFI	1 681
Förskolan	997
Grundskolan	1 200
Gymnasiet	695
AIK	4 505
Totalt	11 370

Våra kommentarer:

Vår bedömning är att man har bra rutiner gällande fördelningen av schablonersättning. Avtalen är tydliga och hanteringen är ändamålsenlig.

3.2.2 Rutiner för hantering av återsökningsbara kostnader

Inom AIK återsöks medel för ensamkommande barn, gode män, och tolkkostnader. AIK har ansvar för sina delar och har inget ansvar eller kontroll på de medel som söks på de olika förvaltningarna. Det finns heller inge total bild av hur mycket pengar det handlar om för Falu kommun. Alla förvaltningar har ansvar för sina egna återsökningar.

För ensamkommande barn finns två boenden. Kombo och Klarbo. Kombo är ett boende för ensamkommande barn och ungdomar upp till 18 år och Klarbo är ett stödboende för ungdomar över 18 år som ska börja klara sig själva. Ansvaret för Kombo ligger på AIK och ansvaret för Klarbo ligger på socialförvaltningen som köper tjänsten av AIK, för detta ändamål finns ett upprättat avtal om tjänsteköp.

Ensamkommande barn, Kombo

Kombo är ett boende för ensamkommande barn och ungdomar utan legal vårdnadshavare med plats för 12 barn/ungdomar varav tre platser är asylplatser. Boendet är ett s.k. HVB-hem, hem för vård eller boende.

Schablonersättning erhålls för antal platser varje månad och om platsen är belagd utgår ytterligare statsbidrag som återsöks kvartalsvis. Enhetschef på Kombo redovisar varje månad till controller på AIK antal belagda platser, som ofta är en extra plats utöver avtal. Enhetschef rapporterar varje månad till Migrationsverket antal belagda platser. Enhetschef har utvecklat en egen modell i excel för att kunna ha kontroll över belagda platser mm.

Enheten använder ett journalsystem, samma som socialtjänsten, där alla barn/ungdomar finns upplagda. I samband med anvisning och placering på Kombo tas beslut av socialtjänsten om placeringen. Socialförvaltningen kan återsöka medel för utredningskostnader, se vidare avsnitt 3.3.

Rutinerna är idag i huvudsak manuella och ansökningar görs via Migrationsverkets sida. Migrationsverket är på gång att utveckla en metod med E-tjänst för ansökningar vilket kommer att innebära förenkling både för kommunen och för Migrationsverket. Enligt uppgift så kommer boendet att vara först ut i Falu kommun med E-tjänst och man hoppas kunna börja använda tjänsten till hösten.

Det finns även vissa andra kostnader som kan återsökas som t ex resekostnader vid anvisning till kommunen. Ekonom på AIK ansvarar för detta i samverkan med enhetschef på Kombo.

Det tar förhållandevis lång tid att få ersättning. Controller på AIK ser när statsbidragen kommer och meddelar enhetschef.

Gode män

Överförmyndare i samverkan är samverkan mellan sex kommuner, Falun, Gagnef, Säter, Ludvika, Smedjebacken och Borlänge. Handläggare återsöker åt samtliga kommuner utom Falun.

I Falun ligger ansvaret för återsökning på AIK och det är ekonomihandläggare som sköter återsökningarna. Ersättning kan återsökas avseende faktiska kostnader för god man för

ensamkommande asylsökande barn/ungdomar. Kostnaderna kan återsökas fram till utskrivningsdatum från Migrationsverket.

Ansökan görs på särskilda blanketter som tillhandahålls av Migrationsverket var tredje månad.

Våra kommentarer:

Vi uppfattar de rutiner som finns som ändamålsenliga och väl fungerande. Vad avser överförmyndarens verksamhet så ifrågasätter vi att Falun inte använder sig av den möjlighet som finns via överförmyndare i samverkan att nyttja den gemensamma funktion som finns för återsökning av ersättning för gode män.

3.3 Socialförvaltningen

Socialförvaltningen får dels del av schablon- och grundersättningen som vi beskrivit ovan och dels återsöker man statsbidrag utifrån gällande regler. Ansvar för kunskap om vad som kan återsökas finns på chefer och ekonomer sköter ekonomirutiner kring statsbidragen för flyktingar.

Schablonersättningen som kommer via AIK fördelas av controller på socialförvaltningen till de enheter som har kostnaderna. Återsökningbara kostnader återsöks av controller med stöd av administratör.

De senaste åren har förvaltningen erhållit statsbidrag enligt nedan:

	2011	2012	2013
Totalt tkr	6 654	11 431	12 335
-varav schabloners tkr	200	2 265	2 400

Vid intervjuer framkommer att det var under år 2012 som kunskapen ökade om att det fanns fler möjligheter att återsöka statsbidrag hos Migrationsverket.

De återsökningbara kostnaderna beskrivs nedan:

Klarbo

Klarbo är det boendet för ensamkommande barn och ungdomar som utgör ett eget boende med stöd, i syfte att klara eget boende. Socialförvaltningen köper tjänsten Klarbo av AIK som driver verksamheten. Förutom rena driftskostnader för boendet kan kostnader för försörjningstöd och hyror återsökas från Migrationsverket.

Socialförvaltningen sköter återsökning av statsbidrag. Underlagen för detta tas fram av enhetschef på Klarbo. Underlag skickas till controller på socialförvaltningen kvartalsvis. Underlaget är fördelat per dygn och individ och återsöks kvartalsvis hos Migrationsverket.

Barn och familjesektionen

Kommunen kan ansöka om ersättning för utredning i samband med placering av ett asylsökande barn. Kostnaden ersätts med schabloniserade belopp och är avsedd att täcka kostnader för utredningsresurser. För 2013 var schablonen 39 000 kr för placering i familjehem och 31 000 kr för placering i hem för vård eller boende.

Ersättning för faktiska kostnader för en placering kan återsökas under den tid då asylansökan prövas. Detta kan handla om kostnader för placering på institution, i familjehem eller i jourhem. För närvarande har man 12 placeringar som är återsökningsbara. Det är en omfattande administration att ha kontroll över kostnader i samband med placeringar, controller har till sin hjälp administratör på socialförvaltningen. Det handlar om kostnader som ska tas fram ut lönesystem och verksamhetssystem samt uppgifter som socialsekreterare tar fram. Inom barn- och familjesektionen pågår en omorganisation vilket för närvarande bidrar till en otydlighet i rutinerna.

Vid intervjuer framkommer att man upplever att man till viss del har brist på rutiner för att ha kontroll över alla nyanlända barn/ungdomar. Man har för avsikt att utse en handläggare som inom socialförvaltningen får ett ansvar för rutiner kring nyanlända.

Vuxensektionen

Vissa kostnader för försörjningstöd kan återsökas för personer mellan 18-64 år. Det kan handla om att personen inte har rätt till etableringsplan p g a sjukdom eller annan nedsättning som påverkar arbetsförmågan. Det kan handla om personer vars etableringsersättning upphört och inte kan försörja sig p g a sjukdom eller funktionshinder och det kan vara till ungdomar mellan 18-24 år utan legal vårdnadshavare som går i gymnasieskolan och har eget boende. Kostnaderna kan återsökas från första mottagningsdatum.

Kommunerna kan få ersättning för vissa extraordinära individbaserade kostnader som inte täcks av schablonersättning. Det kan t ex vara placeringar enligt LVU¹ eller LVM² eller andra insatser enligt SoL³.

Controller är ansvarig för återsökningar.

LSS-sektionen

Statsbidrag för handikappomsorgen kan i vissa fall för vissa kostnader återsökas hos Migrationsverket. Det kan handla om stöd och hjälp i boende, assistansersättning el bostadsanpassning.

Socialförvaltningen har ej återsökt medel angående detta men man är medveten om att det ska göras.

¹ LVU = Lagen om vård av unga

² LVM = Lagen om vård av missbrukare

³ SoL = Socialtjänstlagen

Våra kommentarer:

Vår uppfattning är att socialförvaltningen löper risk att missa att ansöka vissa återsökningsbara kostnader då man inte har tydliga och fullt utvecklade rutiner för detta. Det finns idag enligt vår uppfattning ingen som har en bild av hela förvaltningens möjlighet till återsökningar. I synnerhet vad avser handikappomsorgen bör förvaltningen snarast skapa rutiner och återsöka eventuella statsbidrag. Vi har i denna granskning svårt att bedöma hur stora statsbidrag det kan röra sig om.

3.4 Skolförvaltningen

Skolförvaltningen får dels del av schablon och grundersättningen och dels återsöker förvaltningen de medel man har rätt till enligt gällande regelverk.

De medel som fördelas från AIK av schablonersättningen fördelas av ekonom på skolkontoret till respektive enheter. Lista på barn som genererar ersättningen kommer från AIK.

Ansvar för ekonomin åligger ekonomer på skolförvaltningen. Fr.o.m. januari 2014 är ekonomerna inom förvaltningen organiserade i en gemensam enhet under ledning av förvaltningsekonom. I syfte att skapa struktur och ansvarsområden för samtliga statsbidrag m.m. till förvaltningen har enhetens ekonomer olika ansvarsområden bl a för återsökning av statsbidrag för flyktingar.

De verksamheter som man återsöker för är:

- För barn och ungdomar som ännu inte fått permanent uppehållstillstånd och som går i skolan kan kommunen återsöka vissa medel.

Grundskolans/förskolans ekonom tar in uppgifter från elevregistreringen/placeringen på barn som saknar de fyra sista siffrorna i personnumret. Uppgifterna delges aktuella rektorer/förskolechefer som sedan ansvarar för att skicka in ansökan till Migrationsverket. I samband med ekonomiuppföljning mellan rektor/förskolechef och ekonom följs detta upp. För 2013 återsöktes 394 tkr.

Svårigheten är att veta när barnen får permanent uppehållstillstånd.

- För asylsökande ungdomar i gymnasieskolan, ensamkommande barn/ungdomar, kan medel återsökas. En lärare på IM-programmet som har kontakt med de olika boendena och AIK gör tillsammans med gymnasieskolans ekonom en gång per termin en avstämning av aktuella elever. Gymnasieskolans ekonom sammanställer och ansvarar för att ansökan skickas till Migrationsverket. I samband med regelbunden ekonomiuppföljning följs detta upp.

För 2013 återsöktes ca 200 tkr.

- Kommunen kan återsöka bidrag från Skolverket för papperslösa. Grundskolans ekonom ansvarar för denna återsökning som sedan fördelas till respektive grundskola och gymnasium.

För 2013 återsöktes ca 35 tkr.

Våra kommentarer:

Vår bedömning är att man har ändamålsenliga och fungerande rutiner. Dock anser vi att rutinerna kan tydliggöras i interna kontroll och/eller styrdokument i syfte att få en tydlighet både vad avser rutiner och ansvar.

3.5 Omvårdnadsförvaltningen

Särskilda kostnader för äldre, sjuka eller funktionshindrade kan i vissa fall återsökas. De kostnader som kan återsökas är introduktionsersättning, försörjningstöd, kostnader för stöd och hjälp i boendet och för särskilda boendeformer för service och omvårdnad. Gäller också kostnader för hälso- och sjukvård. Kostnader kan återsökas inom 36 månader för datum för mottagande.

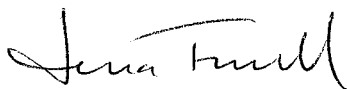
Kostnader för bostadsanpassning kan också i vissa fall återsökas och bostadsanpassning finns under omvårdnadsnämndens ansvar.

Vid kontakt med omvårdnadsförvaltningen framkommer att förvaltningen ej återsöker, eller har återsökt tidigare, medel från Migrationsverket och att förvaltningen ej har rutiner för ändamålet.

Våra kommentarer:

Förvaltningen bör snarast skapa rutiner för återsökning av medel. Det är svårt att i denna granskning bedöma hur stora summor det kan röra sig om men de kan bedömas som förhållandevis omfattande.

KPMG, dag som ovan

Lena Forssell

Certifierad kommunal yrkesrevisor